

مدیریت ورزشی _ تابستان ۱۳۹۷
دوره ۱۰، شماره ۲، ص: ۴۱۴ - ۴۰۱
تاریخ دریافت: ۹۵ / ۰۱ / ۲۴
تاریخ پذیرش: ۹۶ / ۰۶ / ۲۱

مدل رابطه بین منابع قدرت و سوءرفتار مربیان با انگیزش پیشرفت ورزشکاران زن نخبه

لیلا صفاری^{۱*} - افسر جعفری^۲

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، دانشگاه تهران پردیس البرز، کرج، ایران ۲. استادیار دانشگاه تهران،
تهران، ایران

چکیده

هدف این تحقیق ارائه مدل رابطه بین منابع قدرت و سوءرفتار مربیان با انگیزش پیشرفت ورزشکاران زن نخبه بود. روش تحقیق از نوع تحلیل عاملی و به لحاظ اجرا میدانی است. جامعه آماری تحقیق را تمامی ورزشکاران زن نخبه ۲ رشته تیمی و ۲ رشته انفرادی شامل دوچرخه‌سواری و قایقرانی دعوت شده به اردوهای تیم‌های ملی در سال ۱۳۹۵ تشکیل دادند، که به روش تمام‌شمار ۱۹۰ ورزشکار برای نمونه انتخاب شدند. برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه‌های قدرت در ورزش ون و همکاران (۲۰۰۰)، پرسشنامه بررسی تجربه سوءرفتار بلوری‌زاده (۱۳۹۲)، پرسشنامه انگیزش پیشرفت لانگ و فریس (۲۰۰۶) و از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون به منظور پیش‌بینی تغییر و روش تحلیل عاملی و آزمون t در بررسی برازش مدل و تعیین تأثیر از طریق نرم‌افزار آماری SPSS، Excel و SMART-PLS استفاده شد. نتایج نشان داد بین منابع قدرت با انگیزش پیشرفت ورزشکاران زن نخبه رابطه چندگانه وجود دارد و منابع قدرت انگیزش پیشرفت را تبیین می‌کنند. همچنین بین مؤلفه‌های سوءرفتار با انگیزش پیشرفت ورزشکاران زن نخبه رابطه چندگانه وجود دارد. مؤلفه‌های سوءرفتار انگیزش پیشرفت را تبیین می‌کنند. شاخص‌های برازش نیکویی $SRMR$ ؛ NFI به همراه تفسیر آنها نشان می‌دهد که مدل برازش مناسبی ندارد و در SMART-PLS شاخص‌ها باید با احتیاط تفسیر شوند.

واژه‌های کلیدی

انگیزش پیشرفت، سوء رفتار، منابع قدرت، ورزشکاران نخبه، ورزشکار زن.

مقدمه

گسترش روزافزون ورزش به گونه‌ای است که میلیون‌ها انسان در سرتاسر جهان از ورزشکار، مربی، داور و مدیر باشگاه گرفته تا عکاس، خبرنگار، دست‌اندرکار مطبوعات ورزشی و دیگر رسانه‌های گروهی، همگی در فعالیت‌های ورزشی مشغول به کارند (۶). به همین سبب ورزش بخش مهمی از فرهنگ جامعه ما و دربرگیرنده مربیان، ورزشکاران و مردم در تمام مراحل زندگی است. مربیان قادرند بر محیط زندگی ورزشکاران در سطوح مختلف قهرمانی آثار مثبت و منفی داشته باشند. مربیان، رهبران و مدیران اصلی هر تیم ورزشی محسوب می‌شوند، به همین دلیل باید با اصول و شیوه‌های رهبری تیم، نحوه استفاده از قدرت مربیگری و ارتباط اثربخش با ورزشکاران آشنا باشند (۷). در دنیای پیشرفته امروزی هیچ ورزشکاری بدون داشتن مربی آگاه و مقتدر نمی‌تواند قله‌های صعود را طی کند. از دیدگاه روبن فراست، مربیان محور اصلی و رکن مهم تیم‌های ورزشی‌اند. ورزش قهرمانی، از یک سو موجب ایجاد انگیزه و الگوسازی برای انجام فعالیت‌های بدنی در میان اقشار مختلف جامعه و به‌ویژه جوانان شده و از سوی دیگر با آثار مثبتی که در بعد بین‌المللی دارد، موجب آشنایی بیشتر کشورها و فرهنگ‌های مختلف با یکدیگر، و شناخت عمیق‌تر ملل گوناگون از همدیگر می‌شود. تحقیقات نشان می‌دهد منابع قدرت در رفتار افراد مؤثرند. منابع قدرت شخصی مسائلی است که رهبر به‌وسیله آن مسائل در نیروها به‌گونه‌ای تأثیر می‌گذارد که آنان با میل و رغبت، فرمان‌های او را اطاعت و پیروی کنند (۲). استفاده درست و مؤثر مربیان ورزش از منابع قدرت خود به‌خصوص در حوزه ورزش قهرمانی تأثیر زیادی در عملکرد ورزشکاران دارد. در چند دهه گذشته رقابت بین کشورها برای افزایش تعداد مدال‌ها در رقابت‌های بین‌المللی شدت گرفته است. چنین دیدگاهی، علاوه بر مزایایی که برای کشورها و تیم‌های ورزشی و ورزشکاران دارد، تبعات ناخواسته‌ای را نیز با خود به‌همراه آورده است. امروزه ورزشکاران برای کسب برتری در ورزش، اغلب از سوی مربیان خود به تحمل بار روانی و فیزیولوژیکی بسیار دشواری واداشته می‌شوند (۱۷).

با توجه به این مقوله سوءرفتار عبارت است الگویی از خشونت فیزیکی، جنسی، عاطفی، یا بی‌توجهی توسط فردی با سمت مراقبتی (مثل والدین و مربی) که به آسیب واقعی یا بالقوه در ورزشکار منجر می‌شود. گونه‌های رایج شناخته‌شده سوءرفتار به این قرارند: سوءرفتار بدنی، سوءرفتار جنسی، سوءرفتار عاطفی و بی‌توجهی (۱۵). تاکنون برخی موارد بروز سوءرفتار در ورزش بررسی شده است، اما جای خالی تحقیقات کاربردی به‌منظور تدوین قوانین و آیین‌نامه‌های اخلاقی کاملاً احساس

می‌شود. امروزه ورزشکاران برای کسب برتری در ورزش، اغلب از سوی مربیان خود به تحمل بار روانی و فیزیولوژیکی بسیار دشواری واداشته می‌شوند، به‌گونه‌ای که خط میان سوءرفتار و تمرین نامشخص شده است (۱۷). مربی با رفتار مناسب خود می‌تواند موجب انگیزش ورزشکاران شود. انگیزش پیشرفت یکی از ویژگی‌های مهم روان‌شناختی است که تأثیر مستقیمی بر عملکرد ورزشکاران در ورزش رقابتی دارد. فرایندهای انگیزشی توسط ویژگی‌های روان‌شناختی که رفتار پیشرفت‌گرای فرد را تقویت کرده، جهت داده و تنظیم می‌کند، تعریف می‌شود (۱۶).

در این زمینه عبدالهی (۱۳۹۱) به بررسی ارتباط بین سبک‌های رهبری و منابع قدرت مربیان با انگیزش موفقیت در لیگ برتر فوتبال ایران پرداخت. نتایج حاکی از آن بود بین سبک رهبری و منابع قدرت و بین سبک رهبری انتخابی مربیان و انگیزش موفقیت بازیکنان رابطه معناداری وجود دارد. از طرفی بین منابع قدرت مربیان و انگیزش موفقیت بازیکنان رابطه معناداری مشاهده نشد (۵).

افشار (۱۳۹۳) به بررسی ارتباط سوءرفتار مربیان با اثربخشی و رضایت‌مندی کشتی‌گیران نخبه استان البرز پرداخت. نتایج نشان داد بین سوءرفتار مربی در مجموع دارای چهار زیرشاخص سوءرفتار عاطفی، سوءرفتار بدنی، سوءرفتار جنسی و بی‌توجهی مربی، با اثربخشی مربیگری و رضایت‌مندی ورزشکاران همبستگی منفی و معنادار وجود دارد (۱).

لو و کو^۱ (۲۰۱۶) در پژوهشی به بررسی عملکرد مربی و رضایت در ورزشکاران و کاربرد مدل انگیزش کنش‌گرایانه پرداختند. یافته‌ها ارتباط خودفایده میانجی‌شده بین شخصیت کنش‌گرایانه و عملکرد مربی با رضایت ورزشکاران را نشان داد (۱۴).

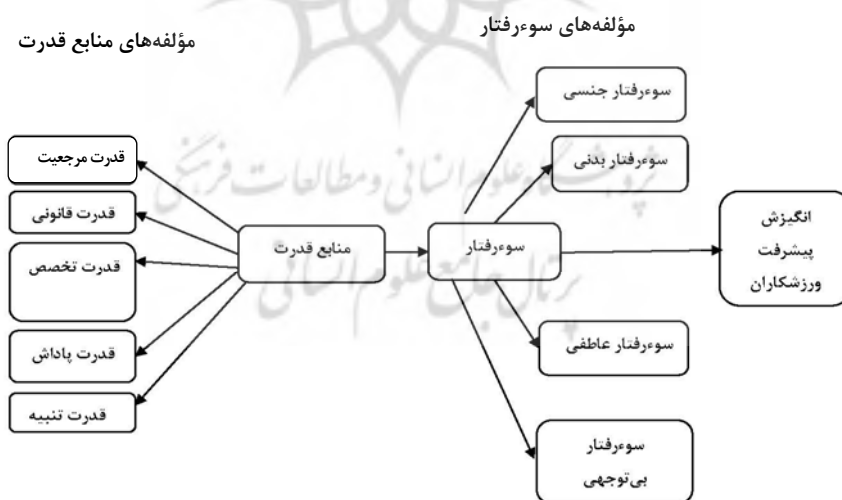
فیکرت^۱ (۲۰۱۴) در تحقیقی با عنوان «رابطه سبک رهبری مربیگری و انگیزش پیشرفت: یک پژوهش در بازیکنان فوتبال» نشان داد که بین سبک‌های رهبری مربیان با انگیزش پیشرفت ورزشکاران رابطه معناداری وجود دارد. همچنین نتایج نشان داد که از بین مؤلفه‌های سبک رهبری مربیان رفتار دموکراتیک و رفتار حمایت اجتماعی با انگیزش پیشرفت ورزشکاران رابطه معنادار وجود دارد (۱۰).

پژوهش‌ها نشان داده‌اند که برخی از روش‌های استاندارد مربیگری و استفاده از منابع قدرت اگر با دقت انتخاب نشوند، می‌توانند تهدیدی برای سلامت روانی و فیزیولوژیکی به حساب می‌آیند. در خصوص

---

1. La Voi
2. Fikrat

منابع قدرت در مربیان ورزش و همچنین نحوه استفاده از این منابع تحقیقات ضدونقیضی وجود دارد، به طوری که مربیان را در استفاده از منابع قدرت خود متمایز کرده است، البته در داشتن منابع قدرت هم مربیان یکسان نیستند، اما سعی بر برده شدن و تأکید بیش از حد به آن همچنین در ورزش قهرمانی وجود دارد. پژوهش و مطالعه در زمینه ورزش قهرمانی در جهت بهبود عملکرد، از دیدگاه مدیران و حامیان مالی بسیار حائز اهمیت است؛ چراکه شناسایی عوامل تأثیرگذار در سطح انگیزش پیشرفت بازیکنان و در نهایت عملکرد تیمی به موفقیت تیمها کمک شایانی می کند. با توجه به اهمیت بالای این ویژگیها، مطالب معدودی در جهت رسیدن به مدل نظری جامع در خصوص انگیزه‌های پیشرفت در بازیکنان رشته‌های ورزشی به بررسی متغیرهای پیشاینده انگیزش پیشرفت پرداخته است. چنانکه ارتباط بین وضعیت انگیزشی بازیکنان، منابع قدرت مربیان و سوءرفتار آنها را بدانیم، می توان در قالب یک مدل نظری فرض کرد که دو متغیر اخیر در تبیین انگیزه‌های پیشرفت ورزشکاران نقش دارد. ابهام در زمینه کارایی منابع قدرت در مربیگری و رابطه آنها با انگیزش پیشرفت ورزشکاران زمینه اجرای پژوهش‌های فراوانی را ایجاد کرده است. تناقضات در زمینه مباحث نظری و پیشینه پژوهش منبع مسئله این پژوهش است. پژوهش حاضر با ارائه مدل مفهومی زیر در پی پاسخ به این پرسش است آیا منابع قدرت و سوءرفتار مربیان رابطه‌ای با انگیزش پیشرفت ورزشکاران نخبه زن دارد؟ در صورت داشتن رابطه مدل آن چگونه است؟

شکل ۱. مدل مفهومی تحقیق

روش تحقیق

این تحقیق به لحاظ هدف و ماهیت از نوع کاربردی، از نوع تحلیل عاملی و به لحاظ اجرا میدانی است.

جامعه آماری و نمونه تحقیق

نمونه تحقیق را تمامی ورزشکاران زن نخبه دو رشته تیمی شامل رشته‌های بسکتبال و فوتسال و دو رشته انفرادی شامل دوچرخه‌سواری و قایقرانی که در لیگ‌های برتر یا دعوت‌شده به اردوهای تیم‌های ملی در سال ۱۳۹۵ بودند، تشکیل دادند، که به روش تمام‌شمار ۱۹۰ ورزشکار برای نمونه انتخاب شدند.

ابزار تحقیق

برای جمع‌آوری اطلاعات از پرسشنامه‌های پرسشنامه قدرت در ورزش (ویژه ورزشکاران) که توسط ون و همکاران (۲۰۰۰) ساخته شده با میزان ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۱، پرسشنامه بررسی تجربه سوءرفتار، بلوری‌زاده (۱۳۹۲) میزان ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۰، پرسشنامه انگیزش پیشرفت لانگ و فریس (۲۰۰۶) میزان ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه ۰/۹۰ بود، روایی صوری پرسشنامه‌ها توسط استادان مدیریت ورزشی تأیید شد.

روش تجزیه و تحلیل داده‌های آماری

برای تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع‌آوری شده از آمار توصیفی و برای خلاصه کردن و طبقه‌بندی داده‌های خام و محاسبه میانگین، فراوانی، انحراف معیار و رسم نمودارها و جداول استفاده شد، از روش‌های آمار استنباطی همچون آزمون ضریب همبستگی پیرسون به منظور بررسی رابطه بین متغیرهای تحقیق و از تحلیل رگرسیون به منظور پیش‌بینی تغییر و روش تحلیل عاملی و از آزمون t در بررسی برازش مدل و تعیین تأثیر از طریق نرم‌افزار آماری SPSS، Excel و SMART-PLS استفاده شد.

یافته‌های تحقیق

نتایج تحقیق نشان داد، میانگین سنی شرکت‌کنندگان در تحقیق حاضر ۲۵/۰۱ سال و میانگین سابقه حضور در تیم ملی ۴/۵ سال است. ۶۸/۵ درصد شرکت‌کنندگان در رشته تربیت بدنی و ۳۱/۵ درصد در رشته غیر تربیت بدنی تحصیل کرده‌اند. بیشتر شرکت‌کنندگان دارای مدرک لیسانس با ۴۶/۷، کمترین تعداد مربوط به مدارک فوق‌دیپلم با ۱۰/۹ است و هیچ‌کدام دارای مدرک دکتری نبودند.

عدد به‌دست‌آمده (۳/۵۷) نشان‌دهنده انگیزش پیشرفت بالاتر از میانگین در نمونه‌های تحقیق است.

با توجه به اعداد به دست آمده در تحقیق حاضر قدرت تخصصی ۴/۹۵ بالاترین و قدرت اجباری ۲/۲۶ پایین ترین مقدار را به خود اختصاص دادند.

با توجه به نتایج این تحقیق که میانگین سوء رفتار مربیان در چهار خرده مقیاس سوء رفتار: عاطفی ۰/۵۵، بدنی ۱/۰۵، جنسی ۰/۴۴ و بی توجهی مربی ۰/۹۲ است، نشان دهنده میزان ناچیز سوء رفتار در میان مربیان رشته های مورد بررسی است.

با توجه به تعداد شرکت کنندگان بر اساس نظریه حد مرکزی می توان توزیع داده ها را طبیعی فرض کرد. همچنین برای مقاوم کردن داده ها در برابر نقض مفروضه ها از فواصل اطمینان بوت استرپ شده استفاده شد. در نهایت، به منظور تدوین و آزمایش مدل از نرم افزار SMART-PLS استفاده شد. نتایج تحلیل رگرسیون چندمتغیره در جدول ۲ نشان داد که بین منابع قدرت با انگیزش پیشرفت ورزشکاران زن نخبه رابطه چندگانه وجود دارد ($P=0/000$ ، $F(185,4)=7/96$). با توجه به مقدار ضریب تعیین، منابع قدرت ۰/۱۴ واریانس انگیزش پیشرفت را تبیین می کنند. همچنین نتایج آزمون دوربین-واتسون در جدول ۲ نشان می دهد که مقدار این آماره بین ۱ و ۳ قرار دارد که نشان دهنده برقراری مفروضه استقلال خطاها در رگرسیون است.

جدول ۲. مشخصه های آماری رگرسیون

R	R ²	خطای استاندارد	دوربین- واتسون
۰/۳۸	۰/۱۴	۵/۱	۱/۷۴

جدول ۱. نتایج تحلیل رگرسیون

منبع	SS	Df	MS	F	Sig.
رگرسیون	۸۳۶/۳	۴	۲۰۹/۰۸	۷/۹۶	۰/۰۰۱
باقیمانده	۴۸۵۶/۳	۱۸۵	۲۶/۲		
کل	۵۶۹۲/۷	۱۸۹			

جدول ۳ ضریب های منابع قدرت را نشان می دهد. همان گونه که مشاهده می کنید، منابع قدرت اجبار و مرجعیت پیش بین های معنادار انگیزه پیشرفت هستند.

جدول ۳.

شاخص	B	Beta	t	P	BCa 95 %	Tolerance	VIF
مقدار ثابت	۳۴/۱	-	۹/۹۱	۰/۰۰۱	[۲۷/۴۱،۳/۲]	-	-
قدرت اجبار (تنبیه)	-۰/۷۷	-۰/۲۲	-۲/۳۹	۰/۰۲۳	[-۰/۱۵،-۱/۴]	۰/۵۳۷	۱/۸۶
قدرت قانون	-	۰/۰۰۲	-۰/۰۲۵	۰/۹۷۵	[-۰/۰۵۹/۵۸]	۰/۷۷۶	۱/۲۸
قدرت تخصص	۰/۱۵	۰/۰۵	۲/۹	۰/۵۰۶	[-۰/۰۲۹/۶۳]	۰/۶۴۴	۱/۵۵
قدرت مرجعیت	۰/۸۸	۰/۲۳		۰/۰۱۱	[۱/۰،۴/۲۱]	۰/۷۰۳	۱/۴۲

همچنین، همه مقادیر VIF کمتر از ۱۰ و همه آماره‌های تلرانس بالاتر از ۰/۲ هستند. بنابراین، می‌توانیم با اطمینان نتیجه بگیریم که هم‌خطی بین متغیرهای پیش‌بین وجود ندارد. شایان ذکر است که منبع قدرت پاداش به دلیل ایجاد هم‌خطی چندگانه بین متغیرهای پیش‌بین حذف شد. نتایج تحلیل رگرسیون چندمتغیره در جدول ۴ نشان داد که بین مؤلفه‌های سوءرفتار با انگیزش پیشرفت ورزشکاران زن نخبه رابطه چندگانه وجود دارد ($F_{(1,185,4)} = 9/27, P = 0/000$). با توجه به مقدار ضریب تعیین، مؤلفه‌های سوءرفتار ۰/۱۶ واریانس انگیزش پیشرفت را تبیین می‌کنند. بنابراین، فرضیه صفر رد می‌شود.

همچنین نتایج آزمون دوربین-واتسون در جدول ۵ نشان می‌دهد که مقدار این آماره بین ۱ و ۳ قرار دارد که نشان‌دهنده برقراری مفروضه استقلال خطاها در رگرسیون است.

جدول ۵. مشخصه‌های آماری رگرسیون

R	R2	خطای استاندارد	دوربین-واتسون
۰/۴۰	۰/۱۶	۵/۰۶	۱/۹۲

جدول ۴. نتایج تحلیل رگرسیون

منبع	SS	Df	MS	F	Sig.
رگرسیون	۹۵۱/۲	۴	۲۳۷/۸	۹/۲۷	۰/۰۰۱
باقیمانده	۴۷۴۱/۵	۱۸۵	۲۵/۶		
کل	۵۶۹۲/۷	۱۸۹			

جدول ۶ ضریب‌های مؤلفه‌های سوءرفتار را نشان می‌دهد. همان‌گونه که مشاهده می‌کنید، تنها سوءرفتار جنسی پیش‌بین معنادار انگیزه پیشرفت هستند.

جدول ۶. ضریب‌ها

شاخص	B	Beta	t	P	BCa 95 %	Tolerance	VIF
مقدار ثابت	۳۶/۷	-	۶۰/۹	۰/۰۰۱	[۳۵/۳۸،۴/۰۹]	-	-
سوءرفتار بدنی	۰/۱۳	۰/۰۲	۰/۲۰۵	۰/۸۶۵	[-۱/۱،۱/۳]	۲/۹۲	۰/۳۴۲
سوءرفتار عاطفی	-۱/۰۸	-۰/۱۶	-۱/۹	۰/۰۵۷	[-۲/۰،۱/۳۵]	۱/۷۵	۰/۵۶۹
سوءرفتار جنسی	-۴/۱۳	-۰/۴۴	-۴/۵	۰/۰۰۱	[-۶/۱،-۲/۰۸]	۲/۱۷	۰/۴۶۰
سوءرفتار بی‌توجهی	۱/۴	۰/۱۹	۱/۵۹	۰/۱۵۱	[-۰/۳،۴۶/۰۴]	۳/۱۴	۰/۳۱۸

همچنین، همه مقادیر VIF پایین‌تر از ۱۰ هستند و همه آماره‌های تِلرانس بالاتر از ۰/۲ هستند. بنابراین، می‌توانیم با اطمینان نتیجه بگیریم که هم خطی بین متغیرهای پیش‌بین وجود ندارد.

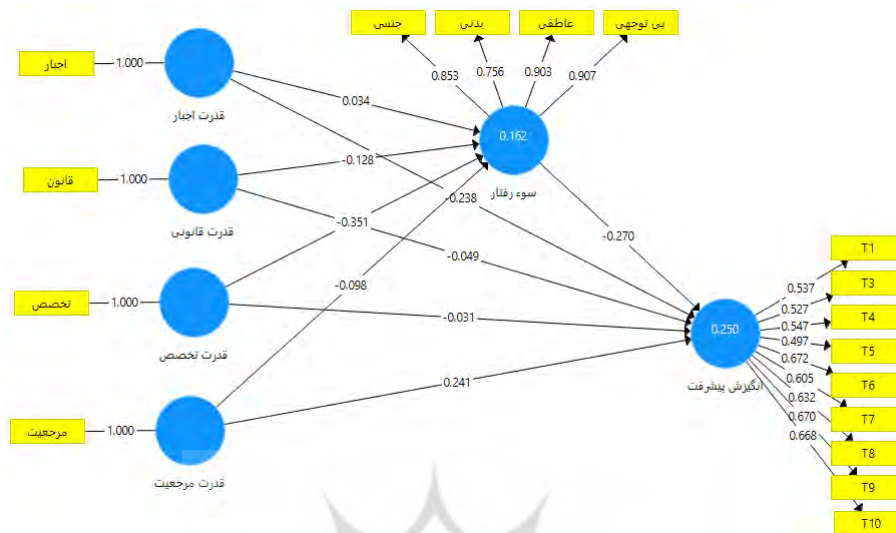
جدول ۷. مقدار VIF (عامل تورم واریانس) جهت مفروضه هم‌خطی بین متغیرهای مستقل

متغیرها	انگیزش پیشرفت	سوءرفتار
سوءرفتار	۱/۱۹	-
قدرت اجباری	۱/۸۶	۱/۸۶
قدرت تخصص	۱/۶۹	۱/۵۵
قدرت قانونی	۱/۳۰	۱/۲۸
قدرت مرجعیت	۱/۴۳	۱/۴۲

جدول ۸. ضرایب و مقدار معناداری منابع قدرت با میانجیگری سوءرفتار بر انگیزش پیشرفت

منابع قدرت	ضریب	t	Sig.
قدرت اجباری	-۰/۰۰۹	۰/۱۷۰	۰/۸۶۵
قدرت تخصص	-۰/۰۹۵	۰/۹۶۴	۰/۳۳۵
قدرت قانونی	۰/۰۳۴	۰/۷۰۱	۰/۴۸۴
قدرت مرجعیت	۰/۰۲۶	۰/۵۵۹	۰/۵۷۶

شکل ۲. مدل تدوین شده

همچنین، مقدار شاخص اشتراک با روایی متقاطع (CV com) انگیزش پیشرفت ۰/۲۰ و سوءرفتار ۰/۵۲ است. همچنین، مقدار شاخص افزونگی با روایی متقاطع (CV Red) برای متغیر درون‌زا انگیزش پیشرفت برابر با ۰/۰۶ و برای سوءرفتار برابر با ۰/۱۰ است که همه این مقادیر بالاتر از صفرند که بدین معناست که مقادیر مشاهده شده خوب بازسازی شده و مدل شکل ۴-۴ توانایی پیش‌بینی دارد. در نهایت، R^2 برای انگیزش پیشرفت برابر با ۰/۲۵ است که در حد متوسط ارزیابی می‌شود و برای سوءرفتار برابر با ۰/۱۶ است که در حد متوسط ارزیابی می‌شود. جدول ۸ شاخص‌های برازش نیکویی برازش NFI؛ SRMR را به همراه تفسیر آنها نشان می‌دهد که مدل برازش مناسبی ندارد و فرضیه صفر تأیید می‌شود. هرچند، در PLS-SMART شاخص‌ها باید با احتیاط تفسیر شوند.

جدول ۹. شاخص‌های برازش نیکویی برازش

شاخص‌ها	مقدار	تفسیر
NFI	۰/۵۳	مقادیر بالای ۰/۹ قابل قبول است
SRMR	۰/۱۵	مقادیر زیر ۰/۱۰ در PLS قابل قبول است

بحث و نتیجه‌گیری

نتایج تحقیق حاضر در تحلیل رگرسیون چندمتغیره نشان داد که بین منابع قدرت با انگیزش پیشرفت ورزشکاران زن نخبه رابطه چندگانه وجود دارد، با توجه به مقدار ضریب تعیین، منابع قدرت واریانس انگیزش پیشرفت را تبیین می‌کنند و منابع قدرت اجبار و مرجعیت پیش‌بین‌های معنادار انگیزه پیشرفت هستند. نتیجه حاضر با نتایج تحقیق ونیک^۱ و همکاران (۲۰۱۵)، فیکرت (۲۰۱۴)، ندایی و همکاران (۱۳۹۲)، حسینی (۱۳۹۰)، رضانی‌نژاد و همکاران (۱۳۸۹)، همخوان است. قدرت را می‌توان توان بالقوه‌ای دانست که هر فرد داراست تا به وسیله آن بر خود یا افراد دیگر و همچنین توان تصمیم‌گیری آنها اثرگذار باشد، به گونه‌ای که افراد مجبور می‌شوند کاری را انجام دهند (۹). قدرت در سطح سازمانی، توانایی فرد به منظور تأثیرگذاری بر فرد یا افراد گروه، به عبارتی توانایی رهبر در استفاده از منابع و امکانات مادی و معنوی به منظور دستیابی به اهداف سازمان را می‌توان در سطح سازمانی قدرت قلمداد کرد، قدرت عبارت است از عمل و نفوذ بالقوه‌ای که دارنده آن می‌تواند آن را بر دیگران اعمال کند (۱۱). از سوی دیگر، نفوذ عبارت است از تأثیر یک طرف عامل بر یک طرف هدف و نفوذ بر انگیزش و رفتار افراد یا نفوذ بر رخدادهای و اشیا. از طرفی انگیزش عبارت است از مجموعه نیروهایی که سبب می‌شود فرد به روش‌های خاص رفتار کند. انگیزش اشاره دارد به درجه‌ای از آمادگی یک ارگانیزم برای تعقیب تعدادی از اهدافی که طراحی شده است (۴). کمپل و پرچارد^۲ که هر دو از نظریه پردازان بنام در انگیزش هستند، عقیده دارند که انگیزش به مجموعه روابط متغیر مستقل یا غیرمستقلی که راستا، وسعت و پایداری را تبیین می‌کنند، مربوط است، با این شرط که تأثیرات، استعداد، مهارت و درک وظیفه موردنظر و همچنین محدودیت‌های حاکم بر محیط، ثابت نگه داشته شوند. وین ماندی و همکاران انگیزش را عبارت از اشتیاق و علاقه به انجام فعالیت‌هایی می‌دانند که برای نیل به هدف‌های سیستم موردنظر لازم است. تحقیق غیرهمخوان با نتیجه تحقیق حاضر یافت نشد. نتایج مطالعات دوک^۳ (۱۹۷۵) و ریبوچی^۴ (۱۹۷۳) تأکیدی بر این ادعاست که شکست به جای اینکه از ناتوانی ناشی شده باشد، از فقدان انگیزه نتیجه می‌گردد. در این وضعیت می‌توان با تغییر شیوه مربیگری بهبودی چشمگیری در انگیزش به وجود آورد. از این رو مربیان باید شکست‌های ورزشی را به عوامل بیرونی و

-
1. Venik
  2. Kampel and perjad
  3. Dok
  4. Ribochi

موفقیت‌های ورزشی را به عوامل درونی ورزشکاران مربوط سازند. یکی از عوامل مؤثر در افزایش پیشرفت ورزشکاران استفاده از منابع قدرت مناسب از سوی مربی است. ورزشکاران دارای نیاز بالا به پیشرفت معمولاً از این حقیقت آگاهند که خودشان به‌تنهایی مسئول عملکردشان هستند. آنها می‌دانند که آیا در یک تلاش ویژه شکست خورده‌اند یا پیروز شده‌اند و می‌دانند که همیشه در موفقیت‌های ورزشی درصدهای خطرپذیری در نتایج وجود دارد (۱۳). بنابراین انتخاب منبع قدرت مناسب از سوی مربی با توجه به سطح ورزشکار و رده سنی و جنسیت او که در تحقیق حاضر تأیید شد، می‌تواند کمک چشمگیری به مربیان برای ایجاد انگیزه بهتر ورزشکارانشان باشد.

نتایج دیگر تحقیق حاضر با تحلیل رگرسیون چندمتغیره نشان داد که بین مؤلفه‌های سوءرفتار با انگیزش پیشرفت ورزشکاران زن نخبه رابطه چندگانه وجود دارد. با توجه به مقدار ضریب تعیین، مؤلفه‌های سوءرفتار ۰/۱۶ واریانس انگیزش پیشرفت را تبیین می‌کنند و سوءرفتار جنسی پیش‌بین معنادار انگیزه پیشرفت هستند. نتیجه حاضر با نتیجه تحقیق افشار (۱۳۹۱) و بلوری‌زاده (۱۳۹۲)، همخوان است. سوءرفتار به‌صورت الگویی از خشونت فیزیکی، جنسی، عاطفی، یا بی‌توجهی توسط فردی با سمت مراقبتی (مثل والدین و مربی) است که به آسیب واقعی یا بالقوه در ورزشکار منجر می‌شود (۱۶). چهار گونه رایج شناخته‌شده سوءرفتار به این قرارند: سوءرفتار بدنی، سوءرفتار جنسی، سوءرفتار عاطفی و بی‌توجهی. در نهایت، این مطلب باید روشن شود که هم کودکان و هم بزرگسالان به لحاظ تجربه سوءرفتار، اذیت و آزار و زورگویی آسیب‌پذیرند. بسیاری از پژوهش‌هایی که تا امروز بر روی سوءرفتار، اذیت و آزار و زورگویی در ورزش صورت گرفته، در واقع بر مبنای مصاحبه با بزرگسالان بوده است، و تنها چند پژوهشگر در این خصوص بحث کرده‌اند که پویای قدرت نامتوازن بین مربی و ورزشکار در محیط ورزش که موقعیت آسیب‌پذیری در برابر سوءرفتار در مورد ورزشکار را به‌وجود می‌آورد، محدود به سن ورزشکار نمی‌شود، افزون‌بر این، باید به این نکته توجه کرد که سوءرفتار، اذیت و آزار و زورگویی می‌توانند بین افراد همجنس نیز صورت گیرند. هم مردان و هم زنان ممکن است مرتکب سوءرفتار، اذیت و آزار یا زورگویی توسط همجنسان خود شوند یا اینکه مواردی از سوءرفتار، اذیت و آزار و زورگویی را زنان یا مردانی توسط همجنسان خود تجربه کنند (۱۲). تحقیق غیرهمخوان با نتیجه تحقیق حاضر یافت نشد. اذیت و آزار به‌صورت اقدامات منفرد یا به‌هم‌آمیخته ناخواسته یا رفتارهای بالاجباری تعریف می‌شود که توسط فردی در موقعیت اقتداری دستوردهی (مثل مربی، مقامات عالی‌رتبه اداری و مدیر) علیه ورزشکار صورت می‌گیرد؛ رفتارهایی که مستعد آسیب‌رسانی‌اند. آزار خارج

از زمینه روابط مراقبتی صورت می‌گیرد (۱۶). این اصطلاح به رفتارهایی برمی‌گردد که قوانین حقوق فردی انسان را نقض می‌کنند. به‌نظر می‌رسد آزار نیز همچون سوءاستفاده بر مبنای استفاده نادرست از قدرت و اعتماد دیگران است (۱۳). افراد ممکن است آزار را به‌صورت فردی یا گروهی تجربه کنند. متأسفانه تحقیقات زیادی وجود سوءرفتار در بین مربیان ورزش را تأیید می‌کنند. تحقیق حاضر نیز نشان داد سوءرفتار مربیان به‌خصوص سوءرفتار جنسی پیش‌بینی‌کننده کاهش انگیزش پیشرفت ورزشکاران زن نخبه است. بنابراین به مربیان ورزش تأکید می‌شود با دقت کامل مراقب نحوه برخورد خود با ورزشکاران باشند و در راه شناسایی روش‌های مطلوب برخورد با ورزشکاران در آموزش، تمرین و مسابقه بکوشند.

نتیجه‌گیری کلی نشان می‌دهد مربیان قادرند بر محیط زندگی ورزشکاران در سطوح مختلف قهرمانی آثار مثبت و منفی داشته باشند. تحقیقات نشان می‌دهد منابع قدرت در رفتار افراد مؤثرند و می‌توانند موجبات انگیزش پیشرفت یا کاهش انگیزش را ایجاد کنند، اما در اینکه منابع قدرت برای نفوذ در دیگران چه عواملی هستند در بین محققان اختلاف‌نظر وجود دارد. از طرفی امروزه ورزشکاران برای کسب برتری در ورزش، اغلب از سوی مربیان خود به تحمل بار روانی و فیزیولوژیکی بسیار دشواری واداشته می‌شوند، به‌گونه‌ای که خط میان سوءرفتار و تمرین نامشخص است. نتایج تحقیق حاضر نشان داد بین مؤلفه‌های منابع قدرت با انگیزش پیشرفت و مؤلفه‌های سوءرفتار با انگیزش پیشرفت ورزشکاران زن نخبه رابطه وجود دارد و مدیران و دست‌اندرکاران ورزش کشور باید در دوره‌های ارتقا و ارزیابی مربیان و انتصاب آنان به این متغیرها توجه ویژه داشته باشند. بر آشنایی مربیان با چگونگی استفاده از منابع قدرت، مزایا و معایب آن و تأثیر آن بر انگیزش پیشرفت ورزشکاران و همچنین آثار مخرب سوءرفتار و مؤلفه‌های آن تأکید می‌شود، اما وجود رابطه شاخص‌های نیکویی برآزش به‌همراه تفسیر آنها نشان می‌دهد که مدل برآزش مناسبی ندارد و شاخص‌ها باید با احتیاط تفسیر شوند.

منابع و مآخذ

1. Afshar M. [The Relationship of coaches' mistreatment with the effectiveness and satisfaction of elite wrestlers in Alborz province (In Persian)]. M.A. Thesis in Sports Management. Islamic Azad Uni. Karaj Branch. 2015.
2. Alvani M. [General Management (In Persian)]. 33rd ed. Tehran: Ney Pub. 2008.
3. Blurry Zade p. [The conceptual model of the causal relationship between instructors' mistreatment and instructor-athlete relationship and perceived effectiveness of athletes in

- sports coaching(In Persian)]. p.hD. Thesis in Sports Management. Islamic Azad Uni. Thran Branch.2014.
4. Hosseini R.[The Relationship Between Leadership Styles of Educators on the Advancement of Judaism in Iran(In Persian)]. M.A. Thesis in Sports Management Faculty of Humanities, Tarbiat Modarres University.2012.
  5. Abdullahi S.[Relationship between leadership styles and power resources of coaches with the motivation to succeed in the Iranian Football League(In Persian)]. M.A. Thesis in Sports Management. Islamic Azad Uni. Karaj Branch. 2013.
  6. Kishtidar M, Khabiri M, Asadi h, KazemnezhadA.[Study of the source of control in the managers of the universities and physical education and non-physical education groups of the higher education institutions of the country(In Persian)]. Journal of Harakat.2002; 9: 31-41.
  7. Ramezani Nejad , Hemati nejad M, Benar N, Fallah M.[The Relationship between the Practices of Exercise of Coaches' Strength and Satisfaction of Female Athletes in Mazandaran Province(In Persian)]. Journal of Olympic quarterly.2011;7:4 5-49.
  8. NedaeiT, MozafariA .[Relationship of perception of the power bases of sports federation leaders Employee effectiveness(In Persian)]. Journal of Research in sport management and motor behavior.2014 ;6: 137-157.
  9. Dunham R, et al. Individual and organizational strategies for coping with organizational power. Journal of Academy management.2002; 21: 811-824.
  10. Fikret S, İhsan S, Laurențiu T. The relationship between leadership style coaching behaviour and achievement motivation: a research in football players". Procedia - Social and Behavioral Sciences, 2014;152(7) : 421-425.
  11. French J, Raven B. The bases of social power, In D. Cartwright, studies in social power (Ann arbor: University of Michigan, institute for social research.2000;131(2) : 196-210.
  12. Hartill M. Sport and the sexually abused male child. Journal of Sport Edu Society.2005; 10 : 287-304.
  13. Ljungqvist A., Mountjoy M., Brackenridge C, et al.Consensus statement: sexual harassment and abuse in sport. Int Journal of Sport Exerc Psychol.2008; 6: 442-449.
  14. Lu W, kuoche c. Intership performance and satisfaction in sports: Application of proactive otivation model. Journal of Hospitality , Leisure, sport and Tourism Education .2016; 18: 33-41.
  15. Sterling A, Kerr G. The perceived effects of elite athletes' experiences of emotional abuse in the coach-athlete relationship. International Journal of sport and Exercise Psychology.2012; 49. : 1091-1099.
  16. Stirling, A. Definition and constituents of maltreatment in sport :establishing a conceptual framework for research practitioners". Journal of Sports Med. 2009;43: 1091-1099.
  17. Tomlinson A, Yorganci I. Male coach/female athlete relations: gender and power relations in competitive sport. Journal of Sport Soc .1997; 17:134-155.

18. Vink K., Raudsepp L, Kais K. Intrinsic motivation and individual deliberate practice are reciprocally related : Evidence from a longitudinal study of adolescent team sport athletes. *Journal of Psychology of sport and Exercise* .2015; 16(30) :1-6.

